

1773, 76409
II

DISSERTATIO IVRIDICA INAVGVRALIS
DE QVAESTIONE
QVATENVS INDOSSATARIO
EXCEPTIONES
EX PERSONA INDOSSANTIS
OPPONI QVEANT

QVAM
CONSENTIENTE
INCLYTO IVRECONSULTORVM ORDINE
PRAESIDE

D. IO. CHRISTOPH. KOCH

SEREN. HASSIAE LANDGR. A CONSILII INTIMIS
ACADEMIAE PROCANCELLARIO ANTECESSOR, IVR. PRIM.

ET COM. PAL. CAES.

PRO

LICENTIA

SVM MOS IN VTROQVE IVRE HONORES
RITE CAPESSENDI

DIE NOVEMBR. CIOIDCCLXXIII,

H. L. Q. C.

PVB LICO PROCERV M ACADEMIAE EXAMINI

SVBMITTIT

A V C T O R

IOANNES DANIEL RVMPEL

MOENO - FRANCOFVRTENSIS

GI E S S A E,

APVD IOANNEM IACOBVM BRAVN, ACAD. TYPOGR.

Recusa MDCCLXXX.

DRUCKT IN KÖLN BEI
D. IO. CHRISTOPH KOCH
BIBLIOPOLYGRAPHUS
IN DER NEUEN STRASSE
ZUR GLOCKEN
N. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

SACRI ROMANI IMPERII
LIBERAE REIPUBLICAE MOENO · FRANCOFVRTENSIS
SENATVI AMPLISSIMO

VIRIS

PERILLVSTREBVS, MAGNIFICIS, GENEROSISSIMIS,
PRAENOBILISSIMIS, CONSVLTISSIMIS,

DOMINIS
PRAETORI
CONSVLIBVS
SCABINIS
SYNDICIS
SENATORIBVS

ET

EX EORVM NVMERO NOVEM

QVI

AVGVSTISSIMI IMPERATORIS
CONSILIARII ACTVALES SVNT
PATRIAE PATRIBVS SPECTATISSIMIS
PATRONIS MAECENATIBVS

DOMINIS SVIS

PERQVAM INDVLGENTIBVS

FELICITATEM ET INCOLVMITATEM

PERPETVAM

PIETATIS ET HONORIS CAUSA

PRECATVR

STVDIORVMQVE

HAS PRIMITIAS

DAT DEDICAT CONSECRAT

TANTORVM NOMINVM

CVLTOR PERPETVVS

AVCTOR.

DISSERTATIO IURIDICA INAUGURALIS
DE QVAESTIONE:
QVATENVS INDOSSATARIO EXCEPTIONES
EX PERSONA INDOSSANTIS
OPPONI QVEANT?

§. I.

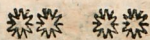
QVAESTIO PROPOSITA IN VTRAMQVE DISPVTVR
PARTIEM.

Si in vlla iuris cambialis quaestione
certe in hac, quam disquisitionis
meae obiectum elegi, mirus non
solum ipsarum Constitutionum cam-
bialium, sed & Doctorum dissensus deprehenditur.

A 3

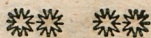
Et

Et ad Leges quidem cambiales quod attinet, illas suppeditant SIEGELIANVM *Corpus Iuris cambialis & VHLIANAE tres illius Continuationes.* Doctorum vero varias sententias optime discimus ex IOH. CHRISTOPHORO FRANCKIO 1) IACOBO FRIEDERICO LVDOVICI 2) IOH. GOTTL. SIEGELIO 3) MELCH. DETMAR. GROLMANNO 4) IOH. FRIED. HOECKNERO 5) & GODOFREDO DANIELE HOFFMANNO 6). His quoad Ius cambiale *patrium* adiungimus *Virum Consultiſſimum* IOH. LVDOV. SPAN 7) Aduocatum patriae celeberrimum.

- 1) in *institutionibus iuris cambialis* lib. I. S. 2. tit. 5. §. 34. & Lib. 2. S. 4. tit. 6.
- 2) in der Einleitung zum Wechsel = Proceß Kap. II. §. 33.
- 3) in der Einleitung zum Wechselrecht, p. 42. seq. cuius libri tertiam, eamque auctam, editionem debemus industriae V. C. AVG. FRIED. SCHOTTI Lipsi. 1773.
- 4) in *Diss. de cessione literarum cambialium*, Giesae 1711.
- 5) in *Diss. de literarum cambialium indoffamento* Lipsi. 1707.
- 6) in *Diss. de effectu indoffationis cambii proprii*, Tubing. 1767.
- 7) in der Einleitung zum Franckfurtischen Wechselrecht p. 30. 42. Franckfurt 1752.

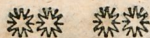
§. II.

§. II.

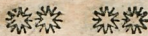
INDOSSAMENTVM, INDOSSANS, INDOSSATARIVS.

Indossamentum, inde dictum, quia dorso literarum cambialium inscribi solet 1), est *scriptura* 2) *ipsis litteris cambialibus ab eo, qui illas exigere poterat, inscripta, qua potestas illas exigendi in alium confertur.* Qui indossat, fit *venia verbo, indossans*; is, cui indossamentum fit, *indossatarius* audit. Tales litterae cambiales appellantur *cambium indossatum, giratum, transportatum, negotiatum, inductum.* Igitur vi definitionis, ad indossamentum omnino requiritur, vt *ipsis literis inscribatur cambialibus* 3). Potestas exigendi in indossatarium *duplici* conferri potest modo, nimirum vel per *modum mandati*, vel per *modum cessionis*, vt indossatarius fiat *cambii dominus* 4). Indossamentum *prioris* generis vocatur *indossamentum in procura*, eiusque formula esse solet: *Vor mich an Herrn N. soll mir gute Zahlung seyn, oder soll mir validiren.* *Posterioris* generis indossamentum, quod *cessionem* continet, hac formula fit: *Vor mich an Herrn N. Valuta von demselben, oder des Werths hin wohl vergnügt.* Quodsi indossamentum *indefinite* factum: *Vor mich an Herrn N.*, alii indossamentum per *modum cessionis*, vt pote frequentius 5); alii indossamentum per *modum mandati* 6) praesumendum esse iudicant. Fieri saepe

saepe solet, vt indossatarius, per modum cessionis talis 7), iterum cambium indossat, quale cambium tunc in sensu speciali vocari solet cum Giro, vel cum giriter Wechsel 8). Indossari potest quoduis 9) cambium, sit vel proprie dictum, s. trassatum s. improprium, s. ein trassirter, s. nicht eigener, s. eigentlich genanter Wechsel, vel improprie dictum, s. siccum, s. proprium, s. eigener, s. uneigentlich genanter Wechsel 10).

- 1) Hinc indossare idem est, & significat ac in dorso cambii scribere. Id tamen ita intelligi non debet, quasi ad formam validi indossamenti praecise pertineat, vt tergo inscribatur. Recte iudicat HOECKNERVS c. 1 cap. 2. §. 2. & 7. indossamentum tergo plerumque inscribitur, quod si tamen contingat, vt non in tergo, sed in facie, vt sic loquar, cambii, vel in fine literarum cambialium, uniter dem Wechselbrief factum sit indossamentum, neglectam indossamenti formam dicere nolum: nam regulariter quidem fieri solent huiusmodi cessiones auf dem Rücken des Wechselbriefs, inualiditatis tamen, hoc neglecto, argui non poterunt.
- 2) FRANCKIVS, Lib. I. S. 2. tit. 5. §. 2. addit brevis, merito ideo notatus a LEYSERO Spec. 202. m. 1.
- 3) Potestas exigendi cambium in alium collata extra cambium, peculiari nempe instrumento, neque indossamenti nomine venit, neque iure illius gaudet. HOECKNERVS, c. 1. c. 2. §. 1.
- 4) Igitur errant cum ZIFFELIO, qui indossamentum definitur

nituri loco generis cessionem ponunt, atque omne indoffamentum cessionem esse credunt.

- 5) LEYSERVS cit. loc. HOECKNERVS c. l. c. 3. §. 9.
- 6) FRANCKIVS c. l. lib. I. S. 2. tit. 5. §. 23. BECK. ad *Ord. camb. Noricam* p. 51. BARTH. in *Hodeg. forens.* p. 778.
- 7) Nam indoffatarius *in procura*, quia tantum procurator est, cambium alterius indoffare nequit. HEINECCIUS in *Elem. Jur. camb.* c. 2. §. 10.
- 8) HEINECCIUS c. l. LVDOVICI c. l. c. 4. §. 27. Ita res fe habet, si vocabulum *giro* strictius accipitur. Nam in largiori significato pari passu cum indoffatione ambulat, nec giro, quod circulum denotat, multiplicationem indoffationum requirit, cum etiam ex vnica vice indoffato cambio fiat, & circulus minor etiam sit circulus. SCHLITTE ad LVDOVICI c. l. HOFFMANN c. l. §. 3. n. b.
- 9) Constans est Doctorum sententia, quod secundum *Ius cambiale commune* indoffamento locus sit, si vel maxime in literis cambialibus formula: *an N. oder dessen Ordre*, vel *an N. oder Commis*, non legatur: nisi id lex quaedam particularis speciatim requirat. HOECKNERVS c. l. c. 3. §. 5. GROLMANNVS c. l. c. 3. §. 10. HEINECCIUS c. l. c. 2. §. 8. LEYSERVS Sp. 202. m. 6. LVDOVICI in *Diff. de legitimatione ad causam* §. 33.
- 10) Caue ne cum SELCHOVIO, in den Grundsätzen des Wechselrechts §. 26. confundas cambium *improprium* cum cambio *improprie dicto*, & cambium *proprium* cum cambio *proprie dicto*, einen eigenen Wechsel, mit einem eigentlich genannten Wechsel *et. c.*

B

§. III.

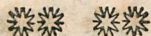
nis
um
ein
)
im-
nt
fic-
ter

an-
ad
ergo
. 2.
d si
sic
um
gle-
ari-
dent
gle-

me-

um,
mi-
. l.

defi-
turi

§. III.

VARIUM INDOSSAMENTORVM IVS.

Quum igitur *duplici* modo cambium indossari possit, & vel *mandatum* vel *cessio* subfit, facile est ad existimandum, quod haec indossamenta vario re-
gantur iure. Etenim *indossamenta in procura*, ex iure *mandati*: & *indossamenta per modum cessionis* facta ex iure *cessionis* aestimanda sunt; nisi leges cambiales proprium iis ius tulerint. Ceterum indossamentum per modum cessionis conceptum titulo aequae *oneroso*, ac *lucratiuo*, fieri potest 1).

1) GROLMANNVS, c. l. c. 3. §. 6.

§. IV.

EXCEPTIONES REALES ET PERSONALES.

Exceptiones, quibus rei se defendunt, vel *reales* vel *personales* dicuntur: & quidem non vno simplicique, sed duplici potius modo; quod Interpretes iuris plerumque negligentius tractare solent. Exceptio considerari potest tam *ex parte opponentis*, quam *ex parte eius, cui opponitur*. Priori respectu exceptio *realis* nominatur, quae rei cohaeret, & fideiussoribus, omnibusque, quorum interest, competit: *personalis* vero, quae personae cohaeret, nec ad heredes aliosue quoscumque transit 1). Adde-
re quidam 2) solent tertiam speciem, exceptionem
nem

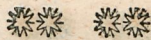

nem nempe *mixtam*, quae *mixtam* habeat naturam, & aliquid de *realium*, aliquid de *personalium* natura participet: quorsum referunt *exceptionem restitutionis in integrum ex causa aetatis* 3), quae competeret heredibus quidem minoris facilitate aetatis laesi, & in hoc participaret aliquid de natura *realium*; non vero competeret fideiussoribus, & in hoc imitaretur naturam *personalium*. Rationem diuersitatis hanc esse aiunt, quia *heres* ipso iure representet personam minoris, *fideiussor* vero pro debitore succedat ex dispositione hominis. Posteriori respectu, si nimirum exceptio ex parte eius, cui opponitur, aestimatur, *realis* est, quae rei ita cohaeret, vt cuicumque agenti opponi possit; si id fallit, *personalis* est. In hoc significato exceptio *doli* ad *personales* pertinet: nisi magis placeat huic exceptioni *mixtam* adscribere naturam. Nam illa omnino opponi potest *successori singulari* ex causa *onerosa*, si hic auctoris sui accessione vti velit, alio modo *doli* antecessoris, *particeps* sit 4). Ceterum ex his patet, quod eadem exceptio ex parte opponentis possit esse *realis*, quae ex parte eius, cui opponitur, est *personalis* 5), & vice versa 6). Nos in sequentibus terminos exceptionum *realium* & *personalium* eo in significato usurpamus, quo ex parte eius, cui opponuntur, aestimantur.

1) l. 7. §. 1. D. de *except.*

B 2

2) LAV-

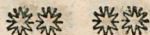

2) LAVTERBACH, in *Coll. theor. pract. Lib. 44. tit. 1. §. 15.*

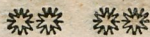
- 3) De effectu restitutionis in integrum praetoriae ex causa lubricae debitoris principalis aetatis quoad fideiussorem, nempe, an illa simul sit auxilio fideiussori? dici vix potest, quam varie sentiant Doctores. Plurimum, recentiorum praesertim, doctissimorum Interpretum, FABRI, HUBERI, VOETHII, SCHVTTINGII, COCCII, WIELINGII &c. &c. applausum tulit sequens regula: *Si fideiussor pro minore contemplatione iuris praetorii intercessit, restitutione praetoria ex persona minoris non iuuatur; si vero pro minore absque contemplatione aetatis s. simpliciter promisit, restitutio minoris ipsi profutura est.* Allegant pro hac doctrina sequentem l. 13. D. de minor. particulam, antecedentibus & subsequenter verbis, consultatione an ex incuria nescio, omittis: *Si cum scirem minorem, & ei fidem non haberem, tu fideiussoris pro eo: non est aequum, fideiussori in necem meam subveniri, sed potius ipsi deneganda erit mandati actio.* Sed audiant huius sententiae Patroni graue CELSI monitum in l. 24. D. de Legib. *Iniuste est, nisi tota Lege perspecta, una aliqua particula eius proposita, iudicare vel respondere.* Liceat mihi eam, quam veram arbitror, sententiam modeste & citra vllius iniuriam exponere. Antequam vero id fiat, tria praemittenda sunt. Primum, quod Ictis Romanis, ex quorum libris Pandectae compilatae sunt, in hac quaestione non una eademque federit sententia. Elucet illud ex legibus Pandectarum, in quibus illa quaestio tractatur, inter se collatis. Alterum quod L. 13. D. de minor. tam ob argumentum generale, quam ob locum, in hac quaestione decidenda lex cardinalis & fundus sit. Tertium, quod, vti AVERANIVS,

OTTO

OTTO & PÜTTMANNVS iam obseruarunt, l. 25. D. de *fideiussoribus* cum l. 13. D. de *minor.* coniungenda sit: vtraque enim ex VLPIANI libro *undecimo ad Edictum* desumpta est. Prodeat nunc VLPIANVS. Verba Legis 25. D. de *fideiussoribus*, quae indubie praecesserunt, haec sunt: MARCELLVS scribit: *si quis pro pupillo sine tutoris auctoritate obligato prodigoue, vel furioso fideiussarit: magis esse, (ergo dubitatum de eo fuit) ut ei non subueniatur: quoniam his mandati actio non competit.* (Vides in hac Lege nihil esse VLPIANI, praeter verba initialia: MARCELLVS scribit. Reliqua omnia sunt MARCELLI, cuius sententiam refert VLPIANVS. Et MARCELLI quidem sententia ea fuit, quasi fideiussori minoris nullo casu sit subueniendum beneficio Praetoris. Nequaquam enim dici potest, quod MARCELLO ea proposita fuerit species, quando fideiussor contemplatione iuris praetorii pro minore sponsunderit. Hanc a se relatam MARCELLI sententiam VLPIANVS in l. 13. D. de *minor.* improbavit, & nisi me omnia fallunt, verba quaedam, quibus VLPIANVS aperte notavit MARCELLVM, in initio l. 13. omisa sunt a compileribus Digestorum. Verba VLPIANI in l. 13. nobis seruata ita fluunt: *In causae cognitione versabitur, utrum soli ei (minori) succurrendum sit, an etiam his, qui pro eo obligati sunt: reputa fideiussoribus.* (In his verbis VLPIANI sententia & decisio continetur, ideoque a MARCELLO, qui nullo casu fideiussori subueniendum esse scripserat, aperte dissentit. Haec verba, decisionem tamen ipsam & thesin continentia, supra nominati Doctores perperam omittunt. Thesin ipsam VLPIANVS exemplo quodam euentissimo, vt iudicis officium, in causae cognitione instruat, illustrat verbis, quae sequuntur: *Itaque si cum*

scirem minorem, & ei fidem non haberem, tu fideiussoris pro eo; non est aequum (ergo tota quaestio ex aequitate est metienda) fideiussori in necem meam subueniri; sed potius ipsi denegando erit mandati actio. (Haec verba ad exemplum illustrans tantum pertinentia, supra relatae sententiae Patroni, ommissa particula Itaque allegare solent, putantes in iis ipsam decisionem & thesin latere, atque ex exemplo illustrante regulam exclusivam, contra prima Logices principia, formantes. Quod quam erronee fiat, ea, quae apud VLPIANVM sequuntur, manifestum reddunt. Pergit enim Iureconsultus:) *In summa perpendendum erit Praetori, cui potius subueniat, utrum creditori, an fideiussori: nam minor captus neutri tenebitur.* (Ecce: VLPIANVS repetit denuo thesin, eamque iterum inculcat. Ait: *In summa perpendendum erit Praetori, ergo non saltem in antea adducto exemplo fideiussori subueniendum non est, ut dici possit in reliquis omnibus casibus fideiussori subueniendum esse. Quod posterius quam falsissimum sit, ipse VLPIANVS demonstrat, dum thesi repetitae nouum, idque a priori diuersum exemplum subiicit, inquiring:) *facilius in mandatore dicendum erit, non debere ei subuenire: hic enim velut adfirmator fuit & suasor, ut cum minore contraberetur.* (Igitur in causae cognitione versatur & ex aequo diiudicandum est in quocunque obuiente casu, utrum soli minori, an etiam fideiussori succurrendum sit. VLPIANVS illustrationis causa duo adduxit exempla, in quibus non est aequum, fideiussori in necem creditoris subueniri. Sed ex vno alteroue horum exemplorum regulam exclusivam formare, nec sane ratio, nec verba VLPIANI clarissima, praesertim illa: *In summa perpendendum erit Praetori, patiuntur. Nec porro obstant, quae supra exci-**

excitati Doctores pro tuenda sua sententia sequentem in modum caussantur: *Rationem velle, ut sublata principali obligatione tollatur & accessoria, atque cum omni ratione pugnare ineptias, quas quidam effutient, restitutionem nempe minorem quidem liberare, attamen eius obligationem non extinguere; subduci minorem obligatione, salva manente obligatione ipsa.* At mirum est, quod non videant, partim se propriam impugnare sententiam; partim hoc argumentum nimium, ergo reuera nihil, probare. Si enim laudatae Iuris regulae locum hic concedis, in omnibus casibus, etiam in illo, si fideiussor contemplatione iuris praetorii spondit, fideiussori succurrendum esse affirmare debes: quoniam in eo quoque casu fideiussoris obligatio tantum est accessoria. Deinde iam VINNIUS lib. I. *quaest. II.* cum aliis bene monuit, regulam memoratam tum saltem procedere & veram esse, quando principalis obligatio aut ipso iure tollitur, aut summouetur per exceptionem iure communi competentem; fecus autem esse quando manente obligatione tam naturali quam civili, persona rei duntaxat subducitur, sicut fit, cum minor restitutione vitur, per l. ult. D. de duobus reis. Cum duo eandem pecuniam debent, si vnus capitis deminutione exemptus est obligatione, alter non liberatur: multum enim inter est, vtrum res ipsa solvatur, an persona liberetur: cum persona liberatur, manente obligatione, alter durat obligatus, & ideo, si aqua & igne interdictum est; alicuius fideiussor postea ab eo datus tenetur. Ex qua lege simul patet, ineptias non effutire, qui statuit: per restitutionem praetorianam minorem tantum eximio obligatione, manente obligatione Etenim & civili & naturali obligatione minor obligatus erat. Illa quidem, quia ideo vitur restitutione, quia iure

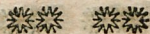
iure communi obstrictus tenetur. l. 16. D. de *minor. Naturali* vero propter conventionem & fidem datam, l. 84. §. 1. D. de *reg. iur.* sed extraordinario auxilio consequitur, ne conueniatur. l. 1. 16. D. de *minor.* Atque ita obligatione salua manente, minor ea solum eximitur. Et restitutio non tollit obligationem ciuilem, sed eius effectum impedit: vt scribit ANTONIVS FABER, contrariae sententiae ipse Patronus. In aliis quoque iuris materiis eiusmodi singularia occurrunt, vbi habitum *iuris praerogati* ad *ius ciuile* recte explicaturi, regulis iuris ciuilibus stricte insistere haud possumus.

- 4) l. 4. §. 27. seq. D. de *dol. mal. & metus exceptione.*
- 5) e. g. exceptio *doli mali.*
- 6) e. g. exceptio *competentiae, moratorii specialis &c.*

§. V.

EXCEPTIONES CONTRA CAMBIVM INDOSSATVM DIVERSI GENERIS.

Si indossatario exceptio a debitore opponitur, illa vel ex ipso cambio indossato descendit, vel ex facto s. persona indossantis, vel ex facto s. persona indossatarii. *Prioris* generis sunt exceptio cambii nulliter dati, puta, si persona inhabilis, cambium dare prohibita, nexu cambiali se obligauit; item exceptio praescriptionis: *Secundi* generis sunt, exceptio solutionis indossanti factae, compensationis ob debitum indossantis, non numeratae pecuniae, formula-

mutationis, doli indossantis &c. Et hae exceptiones vel *reales* sunt, vel *personales*, eo sensu, quem in §. 4. secundo loco explicauimus. Terti generis sunt exceptiones solutionis indossatario factae, compensationis ob debitum indossatarii, doli ipsius indossatarii &c.

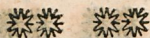
§. VI.

QUAENAM EXCEPTIONES EX PERSONA MANDANTIS AVT CEDENTIS OPPONI POSSINT MANDATARIO AVT CESSIONARIO?

Quod omnes exceptiones, siue in rem, siue in personam directae, quae opponi possunt *mandanti*, etiam obstant *mandatario proprie sic dicto*, s. in *rem alienam*, expediti & indubitati iuris est. Quod autem ad *cessionarium* attinet, vtrum cessio ex causa *lucratiua*, an *onerosa*, facta sit, distinguendum venit. Prioris generis cessionario omnes exceptiones, siue *reales*, siue *personales* obiici queunt, & perinde est, siue actione *directa* agat, tanquam procurator in rem suam, siue *utili* i). Posterioris generis cessionarius vel agit actione *directa*, tanquam procurator in rem suam, vel actione *utili*. Si actione *directa* cedentis vtitur cessionarius, tum res expedita est, quod exceptiones tam *reales*, quam *personales*, indistincte patiatur: quoniam cessionarius hoc modo simplicis procuratoris naturam induit, & actionem non aliter intendit, quam ex persona cedentis: vnde merito

C

cessio-

cessionarius easdem cum cedente pati cogitur exceptiones, uti recte ratiocinantur GEORG. FRANZKIVS 2) & IO. A SANDE 3). Si vero actione *utili* experitur cessionarius, ex *onerosa* causa talis, tum quidem exceptiones *reales* ex persona cedentis ipsi ob stare leges clare loquuntur 4): nequam vero patitur exceptiones *personales* 5) nisi accessione auctoris uti velit 6), aut ipse dolo non careat 7). Ceterum, quod cessionarius exceptiones ex proprio facto pati debeat, ambigui iuris non est.

1) l. 4. §. 29. seq. D. de doli & mali & metus except.

2) lib. I. Pefol. 13. n. 3.

3) de actionis cessione. c. 13. §. 7.

4) l. 7. D. de except. l. 5. l. De hered. vel action. vend.

SANDE c. I. FRANZKIVS c. I. LENZ. in tract. de nom. cess. c. 32. BRUNNEMANN, de cess. act.

5) l. 4. §. 27. seq. D. de dol. mal. & metus exceptione.

6) l. 4. §. 27. cit. ZANGER. de Except. P. 3. c. 13. n. 75.

7) l. 4. §. 31. D. de dol. mal. & metus except.

§. VII.

APPLICATIO AD INDOSSAMENTA

a) GENERATIM.

Nunc omnia praeparata esse arbitror, ut inoffenso pede ad ipsius thematis expositionem manum admouere queam. Duo sunt, quae sedulo distinguerentur

re nos oportet. Primum concernit ipsas exceptiones: alterum respicit modum eas opponendi & probandi. Vtrumque iusto ordine adhibito pertractabimus. Generale principium cum LEYSERO 1) adsumo hoc: *Exceptiones, quae secundum ius civile mandatariorum vel cessionario opponi possunt, easdem & patitur indossatarius, nisi indoli aut naturae cambii repugnent, vel leges cambiales contrarium disponant.*

Spec. 200. m. 2. & 3. add. HEINECCIUS in *Elem. iur. camb. c. 1. §. 15.*

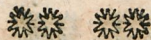
§. VIII

b) SPECIATIM.

- 1) INDOSSATARIO IN PROCURA OPFONI POSSUNT OMNES EXCEPTIONES, QVAS PATI DEBVISSET INGOSSANS.

Ad species nunc deveniendum est, & quidem primo loco ad *indossatarium in procura*. Adque hunc, ut merum & nudum mandatarium, omnes dati debere exceptiones siue *reales* siue *personales*, quae indossanti obstabant, expediti iuris est, (§. 6.) adeo, ut leges illae cambiales, quae contra indossatarium per modum cessionis talem, exceptionis ex persona indossantis non admittunt, ad *indossatarium in procura* extendendae non sint 1).

- 1) FRANCKIUS, c. 1. lib. 2. S. 4. tit. 6. §. 8. RAVMBURGER, in *Inst. sel. p. 213.* LUDOVICI c. 1. cap. XI. §. 33. HOFFMANN in *cit. diss. §. 4. not. 9.* WERNER. p. VII. C 2 obl.

obl. 130. SCHAYMEVRG in *Princ. prax.* lib. 2. c. 3. §. 6.
n. 3.

§. IX.

II.) INDOSSATARIUS CUI CAMBIVM EXTRA LITERAS CAMBIA-
LES CESSVM EST, AD MODVM CESSIONARII PATITVR EX-
CEPTIONES, QVAE OBSTABANT INDOSSANTI.

Succedat indossatarius per modum cessionis ta-
lis, cuius conditio generatim duplex esse potest.
Vel enim cessio ipsis literis cambialibus inscripta est
vel non (§. 2.). Quod posterioris generis indossa-
tarius, seu potius cessionarius, easdem exceptiones,
quae aliis cessionariis secundum ius commune ex per-
sona cedentis opponi possunt (§. 6.), pati debeat,
ambiguum plane non est 1).

1) HOECKNERVS in *cit. diff.* c. 2. §. 1. FRANCHVS, c. 1.
§. 8. HOFFMANN, c. 1.

§. X.

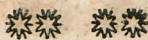
III.) IDEM VALET DE INDOSSATARIO PER MODVM CESSIONIS
TALI, SI INDOSSAMENTVM IPSIS LITERIS CAMBIALIBVS
INSCRIPTVM EST.

Si vero indossamentum, cessionem continens,
ipsis inscriptum est literis cambialibus, tum qui-
dem in diuersissimas partes abeunt sententiae Docto-
rum, nec leges amice conspirant cambiales. Si in
provincia quadam 1) quaestio haec lege decisa est,
ibi omnis controuersia exulat. Loquimur nos hoc
loco

loco de iure Cambiali communi i. e. de principiis iuris cambialis, quae, deficiente lege provinciali statute cambiali, normam atque regulam faciunt. Non puto, me temere eorum 2) subscribere sententiae, qui defendunt, quod indossatarius, licet ipsis literis cambialibus cessio inscripta sit, pati debeat easdem exceptiones, quae aliis cessionariis ex persona cedentis opponi possunt (§. 6.). Certe principium, quod in §. 7. posui, aliter sentire haud permittit. Etenim indoli & naturae cambii nostra sententia non repugnat.

Me quidem haud fugit contrariae sententiae patronos 3) & inter hos praecipue LEYSERVM 4) omnes vires neruosque intendere, vt probent, nostram sententiam indoli & naturae cambii refragari. Ita enim LEYSERVS scribit: *Cambia promouendorum & adiuuandorum commerciorum causa introducta sunt, & ideo facillimo ac celerrimo iudicio expediuntur. Quamobrem naturae eorum illa omnia contrariantur, quae cursum illorum & celerem executionem morantur.* Sed haec omnia vnice tangunt modum exceptiones opponendi & probandi, de quo in §. 14. dicemus. Sane ego non percipio, quod mea sententia indoli & naturae cambii repugnet; quum indoli & naturae cambii non repugnet, quod indossanti, si ille actor esset, exceptiones illae opponi possint: immo leges cambiales ex-

tent, quae nostrae sententiae fauent 5). Hoc saltem certum est, quod consensus omnium legum cambialium deficiat. Consequens ergo est, vt indoli & naturae cambii nostra sententia haud repugnet. Denique contrariae opinionis Patroni id concedere debent quod eas exceptiones, quae ex ipso cambio descendunt, veluti exceptio cambii a persona inhabili dati, & praescriptionis, (§. 5.) pati omnino debeat *indossatarius per modum cessionis talis* 6). Etiam eas exceptiones, ex persona indossantis, quas indossatus indossatario ante indossationem denunciavit, huic ob stare aiunt contrariae sententiae Patroni 7).

1) c. g. in *Saxonia Electorali*, vbi vi peculiaris mandati de 1699. exceptiones *solutionis & compensationis* ex persona cedentis defumas indossatarius haud patitur. Quod deinde in *Ord. Proc. Sax. recogn.* Adpend. §. 15. ad omnes exceptiones, quae ex facto indossantis originem habent, extensum est: iis saltem exceptionibus, de quarum iustitia ex ipsis literis cambialibus productis constat, admissis.

Conf. Tub. nou. Vol. V. Conf. 4. n. 47. seq. WERNHER, P. 10. obl. 397. BARTH in *Hodeger. forens.* c. 4. §. 21. LVDOVICI c. l. §. 33. SCHAVMBVRG c. l. BASTINELLER in *diff. de iure cred. lit. camb. in concurs.* §. 12. HOFFMANN in *cit. diff.* §. 4.

2) HOECKNERVS in *cit. diff.* c. 4. §. 4. seq. RAVMBVRGER, c. l. p. 212. FRANCKIVS c. l. GRIBNER in *princ. proc. iud.* lib. 2. c. 5. §. 7. GROLLMANN in *cit. diff.* c. 4. §. 11.

4) *Spec.*

4) *Spec.* 202. m. 3.

5) e. g. Brandenburgisches Wechsel-Recht art. 17. apud SIEGEL in *Corp. iur. camb.* P. I. p. 125. Königl. Preussische Wechsel-Ordnung de anno 1751. art. 11. n. 10. apud VHL in *Contin* I. p. 5. quae tamen Sanctio quoad Cambia, in quibus continetur clausula: oder Ordre, per declar. regiam de anno 1758. apud VHL *Contin* II. p. 5. mutata est. conf. Vangerow in dem Entwurf des Wechselrechts nach den Grundsätzen der Preussischen Staaten §. 178.

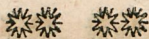
6) HOFMANN, c. 1.

7) LEYSERVS *Spec.* 202. m. 4.

§. XI.

EXCEPTIO: SI CAMBIUM POST INDOSSATIONEM AB INDOSSATARIO PRAESENTATUM A DEBITORE SIMPLICITER ET SINE VLLA RESERVATIONE ACCEPTATUM EST.

Sed quemadmodum nulla fere iuris regula tam firma & sancta esse solet, quae exceptionem non admitteret, ita & thesis a nobis in §. praec. defensa, limitanda est in illo casu, si debitor cambium post indossationem ab indossatario praesentatum simpliciter & sine reservatione acceptavit 1). Is enim huius acceptationis effectus est, ut acceptans obligetur praesentanti ex propria conventionione, neque ideo huius vis & efficacia exceptionibus ex facto tertii defumtis labefactari possit. Caue tamen ne confundas acceptationem cambii iam indossati ab indossatario prae-

praesentati, cum nudo consensu in indossationem
(§. 15.)

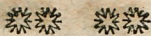
- 1) STRYK, in *diff. de camb. literarum acceptatione* c. 4. §. 9. in Vol. VII. *Diff. Stryk.* p. 362. GROLMANN in *cit. diff.* c. 4. §. 11. HOFFMANN in *cit. diff.* §. 4. WERNER, p. 7. obf. 182.

§. XII.

QVID IVRIS SIT SI CAMBIVM CONTINET VERBA: oder *Ordre*,
DISQVIRITVR.

Ceterum sententiam, quam in §. 10. defendimus, haud mutamus, licet in literis cambialibus clausula: oder *Ordre*, contineatur. Etenim quum leges dentur cambiales, quae & in his cambiis indofatis exceptiones ex persona indossantis admittunt, neque consensus legum cambialium adest, neque dici potest, quod indoli & naturae eiusmodi cambii repugnet, indossatarium ex persona indossantis exceptiones pati. Accedit, quod indossatarius & in hoc casu sit verus cessionarius, omneque ius suum habeat a cedente, ideoque & aequum omnino sit, vt ex persona auctoris sui, ad modum aliorum cessionariorum, exceptiones patiat. Annotauimus iam (§. 10. n. 5.), quod in prouinciis *Regis Borussiae* nouiori tempore contraria lex lata sit; sed constituit ea ius cambiale *particulare*, & extra prouincias *Borussicarum* valore destituitur.

§. XIII.

§. XIII.

IV.) QVAENAM EXCEPTIONES INDOSSATARIO EX SVA PERSONA
OBSTENT? EXPONITVR.

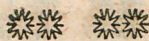
Restat, vt addamus, quasnam indossatarius ex proprio suo facto patiatnr exceptiones. Vbi quidem ambigui iuris non est, quod *indossatario per modum cessionis tali* omnes ex sua persona descendentes exceptiones obici queant 1): e. g. solutionis ipsi factae, compensationis ob debitum indossatarii, doli indossatarii. Sed quoad *indossatarium in procura*, quia simplex procurator est, distinguere nos oportet inter eas exceptiones, quae in lite per procuratorem mota domino actionis ex persona procuratoris obstant, vel non obstant. Sic exceptioni solutionis procuratori factae sine dubio locus datur; Neutiquam vero exceptioni compensationis ex debito procuratoris defumtae: quoniam debitum procuratoris in compensationem contra mandantem deduci nequit.

1) GROLMANN, in cit. diss. c. 4. §. II. HOFFMANN, in cit. diss. §. 4.

§. XIV.

DE MODO EXCEPTIONEM OPPONENDI ET PROBANDI,
ITEM DE RECONVENTIONE.

Diximus, quasnam exceptiones indossatarius pati debeat, vel non. Sequitur nunc modus in his
D exce-

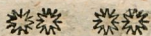

exceptionibus proponendis obseruandus (§. 7.). Notum satis est, quod rigor processus cambialis & celeris, quae in illo obtinet, executio nullas alias admittat exceptiones, quam in continenti liquidas 1). Igitur si exceptio illa, quam indossatarius pati debet, in continenti probari potest, in ipso processu cambiali cum effectu opponitur. Si vero in continenti liquida reddi nequit, executionem quidem in processu cambiali non impedit, sed debitum cambiale statim soluentum aut iudicialiter deponendum est: hoc autem facto, debitori cambiali integrum est, ius exceptionis contra indossatarium in reconuentionem deducere & processu ordinario persequi 2). Eae vero exceptiones, quas indossatarius ex persona indossantis plane non patitur, indossatario neque in ipso processu cambiali, si vel maxime in continenti liquidae forent, obstant, neque contra eum in reconuentionem deduci possunt 3), sed debitor cum indossante separato processu experiri debet.

1) Ludovici, c. l. cap. XI. §. 1.

2) MEVIUS P. VII. D. 181. LEISER, Spec. 201. n. 7.
WERNHER, P. V. obs. 114.

3) FRANCKIUS, c. l. §. 6. HOECKNERVS in cit. diff. c. 4.
§. 6.

§. XV.

IVS CAMBIALE FRANCOFVRTANVM.

Vltimo denique loco subiiciamus vel consensum vel dissentum *iuris cambialis patrii* circa expositas a nobis doctrinas.

I. Vtrum Francofurti cambium, welches, ver-
bis legis vtor, recta und nicht an Ordre zu zahlen
ausgestellt worden, indossarii queat? extra controuer-
siam haud posita quaestio est (conf. §. 2. n. 8.).
Amplissimus Vir D. ORTHIVS, patronus noster ve-
nerantus, negatiuam defendere haud dubitauit sen-
tentiam 1); verum *Consultiss. D. SPANIUS* 2) affir-
matione subscripsit sententiae: quam & ego, distin-
ctione tamen adhibita, amplector. Etenim §. 44.
der Francofurtischen erneuerten und vermehrten
Wechsel-Ordnung de anno 1739. distinctis plane
verbis indossationem cambii, welches recta und nicht
an Ordre zu zahlen ausgestellt ist, ante terminum
solutionis (Verfallzeit) prohibet, post illum vero
terminum permittit. Cambii, autem, welches an
Ordre gestellt ist, tam ante quam post terminum
solutionis indossatio valite fieri potest. Immo ex
verbis, quae in §. 55. *allegatae Ordinationis* occur-
runt: Ob er schon auf Ordre lautet, satis euincunt,
quod indossatio cambii, welches nicht auf Ordre lau-
tet, non simpliciter sit improbata. Nec, quod
D 2 prae-

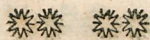
praecipue vrget *Celeberr. D. ORTHIVS*, obstat §. 42. *Ordin. patriae*, vbi ita legitur: Wenn bey der Acceptation der Acceptant sich gegen den Inhaber erkläret, daß er diesen Brief durch den Scontro zahlen wollte und der Praesentant wäre damit zufrieden, so soll letzterer schuldig seyn, das bey seinem Nahmen stehende Wort: *Ordre*, zu dem Ende auszustreichen, damit der Brief nicht weiter indossirt werden könne, wodurch er aber den Regrefs an die Indossanten und den Ausgeber keineswegs verlieret, sondern wenn der Acceptant, ehe der Brief scontriret ist, fallirt, und der Wechselbrief zur rechten Zeit protestiret wird derselbe ihm in alle Wege frey bleibt. *Satis enim manifestum est, quod iniuncta deletio vocabuli, Ordre, in hoc speciali casu indicium esse debeat, domino cambii illud alteri cedere amplius non licere, idemque nunc esse, ac si in literis cambialibus clausula: und nicht an Ordre, contineretur. Neutiquam ergo ex hoc casu speciali inferri potest, quod indossatio cambii, in quo neque clausula: oder Ordre, neque illa: nicht an Ordre, ab initio posita est, inualida sit.*

II. Quod *indossatario in procura* omnes exceptiones ex persona indossantis opponi queant (§. 7.), & in patria mea indubitati iuris est 3).

III. An

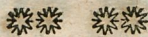

III. An vero *indossatarius per modum cessionis talis* ex *persona indossantis* exceptiones pati debeat? quia in *Ordinatione patria* clara decisum non est, in *vtramque partem* in *foro Francofurtano* disputatur. Vnicus textus est, qui ad hanc controuersiam trahitur, nempe §. 55. *Ord. camb. Francof.* Wann jemand einen Wechselbrief auf sich selbst stellet, und nach der Verfallzeit und darauf geschehenen Protest derselbe, ob er schon auf Ordre lautet, von dem Inhaber an einen andern cedirt, indossirt und übertragen wird, und die Cedirung nach einem Falliment beschehen, so soll derjenige, an den dergleichen Uebertragung geschehen, nur als ein Bevollmächtigter gehalten werden, mithin gegen ihn eben diejenige Einwendungen Platz greiffen, so gegen seinen Endossanten oder Cedenten eingewendet werden könnten. Videmus, an ex hoc textu generalis decisio elici possit. Sunt, qui putant, ex relato textu omnino perspicuum esse, quod indossatario, per modum cessionis tali, ex persona indossantis exceptiones opponi nequeant. Nobis contra videtur. Dabimus *priori* sententiae Aduocatum doctissimum, periculum facturis, vtrum argumenta illius responsionibus nostri innexis diluere valeamus. Ita rationes subducit *Consultissimus SPANIVS*: Eben so zweifelhaft ist die Frage: Ob dem Indossatario die nemliche Exceptiones, wie dem Indossanten auch, cum effectu opponirt

ponirt werden können? Einige sagen ja, andere nein, vid. LVD. Proc. C. XI. §. 33. FRANCK. I. I. C. L. I. S. II. lit. 5. §. fin. GROLMANN diff. de cessione liter. Camb. c. 4. §. II. Ex principiis generalibus ist freylich die erstere Meinung vorzuziehen, weil niemand mehr Recht auf einen andern transferiren kan, als er selbst hat, wie auch, weil es bey der Cession also gehalten wird. Aus hiesiger B. O. aber §. 55. scheint nicht undeutlich abzunehmen zu seyn, daß ein Unterschied müsse gemacht werden, ob das Indossament in vim mandati oder cessionis beschehen, so daß im erstern Fall die Frage zu bejahen, im letztern zu verneinen seye. Nemlich es wird daselbsten dieser Fall vorgetragen, wenn die Cedirung eines eigenen Wechsel-Briefs nach einem Falliment (nemlich des Ausstellers, dann der Inhaber kan, wann er fallirt hat, in praeiudicium creditorum nichts mehr veräußern tot. tit. ff. quae in fraud. cred.) beschehen, und das bey geordnet, daß der Cessionarius nur als ein Bevollmächtigter gehalten, mithin gegen ihn eben diejenige Einwendungen, als gegen den Endossanten auch, Platz greiffen sollten; damit nemlich denen übrigen Creditibus des Fallirten nicht praeiudicirt werde. Woraus also nicht nur klar ist, daß einem Bevollmächtigten eben diejenige Exceptiones, wie dem Endossanten auch, opponirt werden können, dieweilen Mandans und Mandatarius in Rechten pro vna persona angesehen

sehen

sehen werden, l. 3. ff. de officio eius, cui mand. est iurisdic. (Hanc sententiam & ipsi defendimus n. 2.) sondern auch a contrario, & quia exceptio in casibus non exceptis confirmat regulam, daß außer dem in §. 55. erzählten casu regulariter der Indossatarius, der kein bloßer mandatarius ist, auf diejenige Exceptiones sich nicht einzulassen schuldig seye, welche seinem Mann etwa im Weg stehen könnten, welches dann in fauorem der Handlung und des Wechsels / Negotii also beobachtet wird --- Nolo hic repetere, quae Doctores 4) de moderato vsu argumenti a contrario & ab exceptione ad regulam desumpti praecipunt. Ac primum quidem argumento, a Consultissimo SPANIO structo, petitionem inesse contendendo. De regula enim ipsa nondum constat, sed illa potius multis premitur difficultatibus. Deinde argumentum a contrario vel ad exceptione ad regulam supponit, vt exceptio & regula inter se habeant conformitatem 5). Haec autem manifeste in nostro casu deest. Nam alia longe ratio est indossatarii in procura, quam indossatarii, qui cessionarii vicem sustinet; illi enim omnes exceptiones tam reales quam personales, quae obstabant mandanti, obiici possunt; huic vero non aequae (§. 7. seq.). Igitur ex textu nostro desumptum argumentum non procedit, quia datur tertium, nempe quod indossatarius, qui cessionarius est & manet, ex persona ceden-

cedentis pati debeat exceptiones non quidem eas omnes, quas pati debet *indossatarius in procura*, sed tantum eas, quae opponi possunt *cessionario*. Sane non valet consequentia: *Indossatarius in procura* ex persona mandantis omnes exceptiones, tam reales, quam personales, pati debet, ergo *indossatario* ex persona *cedentis* nulla opponi potest exceptio. Pergit SPANIVS; wiewohl sich aus gedachtem §pho ibi: **Ob er schon auf Ordre lautet**, vielleicht auch noch eine neue und Subdistinction behaupten ließe, nemlich daß im zweyten Fall, wann der *Indossatarius* kein bloßer *Mandatarius* ist, ein abermahliger Unterschied zu machen sey, ob der Wechsel auf Ordre laute oder nicht laute? so daß in jenem Fall die strittige Frage zu verneinen, im letztern aber zu bejahen seye, welches gewis mit denen principiis juris communis viel besser harmoniren würde, indem solchen falls der Aussteller expresse in die Cession consentiret, und auch dem *Cessionario* die Zahlung verspricht, folglich diese Cession einer Delegation parificiret werden mögte, quo casu dem *Delegatario* bifamtslich diejenige Exceptiones nicht opponirt werden können, welche dem *Deleganten*. l. 33. ff. de nouation. & delegation. --- Quo pacto haec distinctio ex nostro textu colligi queat, equidem non video. Potius verba demonstrant, perinde esse, siue clausulam oder Ordre cambium contineat, siue non contineat.

Deni.

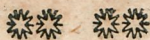
Denique, quod ex solo consensu in cessionem s. indof-
sationem dato delegatio inferri nequeat, expediti iu-
ris est. Delegatio enim ratione creditoris delegatarii
& debitoris delegati vel per stipulationem aut hodie
pactum, vel per litiſ contestationem fit, & nouam pa-
rit obligationem & actionem 6). Quamuis vero
haec *Consultissimi* SPANII argumenta me non con-
uincant, bona tamen fides, quam praestare de-
beo, non permittit, vt reticeam magni momenti ob-
seruationem a me nouiter factam. Scilicet §. 55.
Ordinat. camb. Francoſ. ad verbum fere descriptus
est ex *art. 37. Ord. camb. Palatinae* 7). Secundum
Palatinam vero *Ordinat. art. 3.* cambia, so ohne Ordre
ausgestellt sind, in vim cessionis indoffari non possunt;
& secundum *art. 4.* indoffatarius, cui cessum est cam-
bium, so auf Ordre lautet, exceptiones ex *persona in-*
doffantis non patitur, es wäre denn Sache, daß der
dritte Inhaber dergleichen Einwendungen aus dem Wechs-
sel selbstn ersehen können. In *Palatinatu* igitur res du-
bio vacat. Sed quum in *Ord. patria* articulus ille
3. & 4. omiffus sit, & quoad indoffationem cambii
contrarium obtineat, valde vereor, vt ex solo §. 55.
solidum duci possit argumentum, quum ne in *Ordi-*
natione quidem *Palatina* a contrario ut ab exce-
ptione ad regulam rite & simpliciter procedat con-
clusio. Etenim iuxta *art. 4.* & indoffatario cui cam-
bium, verba: oder Ordre continens, cessum est, ex-
E ceptio-

ceptiones ex persona cedentis certo obstant modo. Igitur litium euitandarum causa omnino optabile est, vt clara legislatione omnis tollatur dubitatio. Nam deficit quoque in *Foris Francofurtensibus* rei perpetuo similiter iudicatae auctoritas. Vnicum tantum casum & quidem recentioris temporis, in Archiuis iudiciorum Francofurtensium reperire licuit. Species haec erat. Mercator RR. in anno 1769. Iudaeo H. cambium *proprium*, vocabulum *Ordre* continens, dederat, quod creditor Aduocato R. per indossamentum *cedebat*. Debitore non soluente, Indossatarius iudicis auxilium implorabat; debitor vero *exceptionem non numeratae pecuniae & usurariae prauitatis ab Indossante exercitae* opponebat. Decretum *laudabilis Audientiae Consularis Senioris*, die 3. Aug. 1769. publicatum, huius fuit tenoris: *Es sind den die wider den eingeklagten Wechsel, nach dessen schon zu zweymahlen beschehener ohnbedingter Agnition, gemachte Exceptiones altioris indaginis, zumahlen gegen den dormaligen dritten Inhaber, keine statt, und wird dahero Beflagter Handelsmann R. damit allenfalls ad Separatum und an den ersten Inhaber verwiesen, klagenden Herrn C. C. R. aber, das deponirte Wechsel-Capital, nebst Interessen und Kosten, nach letzterer vorgängiger Liquidir- und richterlicher Ermäßigung gegen Quittung zu beziehen gestattet. Prouocabat reus ad Amplissimum Scabinatum, & ad illo*

illo die 9. Mart. 1770. in hunc modum iudicatum est: Nummehro aus den Acten so viel zu befinden, daß zwar die von dem Prouocanten vorgeschützte Exceptio non numeratae pecuniae nach mehrmahlen gerichtlich anerkannter Schuld weiter keine statt finde; dahingegen der prouocatische Indossatarius nachdem durch die gerichtliche Hinterlegung des eingeklagten Wechsel-Debiti zu dessen Ergänzung denn auch die vorerst noch zu liquidirend und zu ermäßigende Kosten des Processus mit gehört, allbereits geendigten Wechsel-Process sich auf die zugleich opponirte exceptionem vsurariae prauitatis, Einwendens ohngehindert, einzulassen, und zu dem Ende auf die von dem Prouocanten bereits in erster Instanz S. Sign. O. eingereichte Beweis-Artikel, in Zeit von 8. Tagen, wenn er will, zulässige Fragstücke zu übergeben haben, worauf weiter Verordnung erfolget, das deponiret und annoch durch den zu hinterlegenden Kosten-Betrag zu ergänzende Wechsel-Quantum hingegen kan immittelst und bis zur gänzlicher Endschaft der Sache anderst nicht denn gegen vorgängig zu bestellende Reformationen - mäßige annehmliche Caution ausgefolget werden; comp. expens.

Indossatarius *remedium reuisionis* interponebat, sed antequam noua decisio sequeretur, lis per transactionem sopita est, ideoque in neutram partem *res iudicata* extat.

IV. Quae in §. 13. de indoffatario exceptiones ex proprio facto patiente docuimus, ea & in foro Francofurtano obtinere, dubitandum plane non est.

V. Pari quoque ratione ea, quae in §. 14. de modo exceptiones proponenti, & probandi item de reconuentione exposuimus, praxis Francofurtana comprobatur.

- 1) in den Anmerkungen über die Reformation Cont. I. p. 5. 91. & in der Abhandl. von den zweien Reichsmessen p. 477. seq.
- 2) c. l. p. 28. seq.
- 3) Ord. camb. Francof. renou. §. 55. apud VHL. in Cont. I. Corp. iur. camb. SIEGEL. p. 87.
- 4) EVERHARD, in loc. arg. legal. FORSTER. in tr. de interpretatione iuris & HORNIVS in tr. de interpretatione iuridica.
- 5) EVERHARD. in cit. tr. in loc. ab except. ad regul. n. II.
- 6) l. I I D. nouat. & deleg. WESTENBERGIVS in Princ. iur. sec. Ord. Dig. lib. XLVI. tit. 2. §. 12. seqq. LAVTERBACHIVS in Coll. ib. pract. lib. XLVI. tit. 2. §. 8. seqq.
- 7) apud SIEGEL T. I. p. 399.

Ged'len, Diss., 1773

ULB Halle

005 356 709

3

1703, 76409
11

DISSERTATIO IVRIDICA INAVGVRALIS
DE QVAESTIONE
QVATENVS INDOSSATARIO
EXCEPTIONES
EX PERSONA INDOSSANTIS
OPPONI QVEANT

QVAM
CONSENTIENTE
INCLYTO IVRECONSULTORVM ORDINE
PRAESIDE

D. IO. CHRISTOPH. KOCH

SEREN. HASSIAE LANDGR. A CONSILIIIS INTIMIS
ACADEMIAE PROCANCELLARIO ANTECESSOR, IVR. PRIM.
ET COM. PAL. CAES.

PRO

LICENTIA

SVM MOS IN VTROQVE IVRE HONORES
RITE CAPESSENDI

DIE NOVEMBR. CIOCCCLXXIII.

H. L. Q. C.

PUBLICO PROCERVM ACADEMIAE EXAMINI

SUBMITTIT

AUCTOR

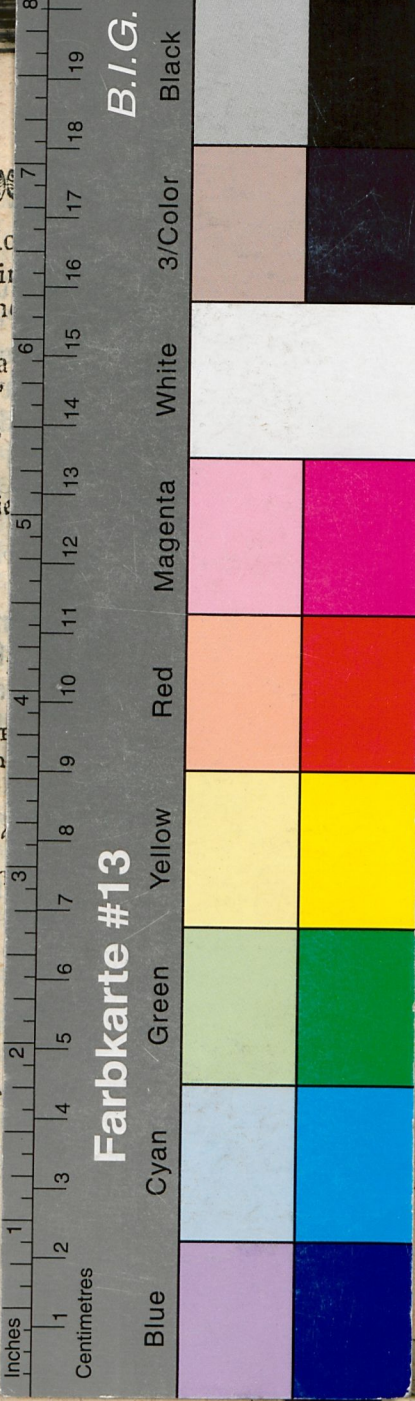
IOANNES DANIEL RVMPEL

MOENO - FRANCOFVRTENSIS

GIESSAE,

APVD IOANNEM IACOBVM BRAVN, ACAD. TYPOGR.

Recusa MDCCLXXX.

B.I.G.

Farbkarte #13